COURRIER D'AMSTERDAM.

N°. 102.

JEUDI, le 11 *Avril* 1811.

INTÉRIEUR.

AMSTERDAM, *le* 10 *Avril.*

..., M. *P. J. van Maanen* a été installé comme professeur en chirurgie à l'athénée-illustre de cette ville. Il ... cette occasion un discours solennel, ayant pour ti... *audentia chirurgica vere nobili, maxime salutifera;* ...ire: *de l'audace en chirurgie, vraiment noble et sa...*

...RECTION GÉNÉRALE DE LA POLICE EN HOLLANDE.

...ublic est prévenu, qu'à partir du 15 de ce mois, les ...es qui désireront obtenir des passeports à la direction ... de la police, devront y apporter un certificat de ...onement, visé par le commissaire de police de l'arron...nt dans lequel elles demeurent.

...ra encore chez ces mêmes fonctionnaires, qu'à dater ... époque les feuilles des aubergistes et les déclara... des particuliers, logeant des individus étrangers à la ... d'Amsterdam, devront être remises tous les matins ... neuf heures, pour être envoyées par eux au bureau ... direction générale.

... demeure de MM. les commissaires de police est indi... dans le tableau suivant:

NOMS DES COMMISSAIRES DE POLICE.	ARRONDISSEMENS.	DOMICILES.
Turr,	N°. 1,	Kattenburg, près le Kattenburgerbrug et Grootestraat, n°. 3.
Staadt,	2,	Plantage.
Willemenet,	3,	Amstel, n°. 79, près l'Amstelstraat.
Chandon,	4,	Prinsegracht, près de l'Amstel, n°. 893.
Van de Weyer,	5,	Blomgracht, n°. 16.
Fougère,	6,	Haarlemmerdyk, près l'Eenhoornsluis, n°. 102.
De Jongh,	7,	Rapenburgerstraat.
Veil,	8,	Heiligeweg, près le Kalverstraat, n°. 45.
Marinus,	9,	Huidenstraat.
Holtrop,	10,	Kloveniersburgwal, n°. 22.
D'Armandville,	11,	St. - Anthonies - Breestraat, n°. 86.
Coffyn,	12,	Haringpakkerij, n°. 26.

...erdam, ce 10 avril 1811.

PARIS, *le* 6 *Avril.*

... mars dernier, les officiers de la garde impériale, ... et hollandais, stationnés à Versailles, ont donné, ... des ailes du palais impérial, un bal magnifique, ...asion de la naissance du Roi de Rome. Le bal a été ...pu par un banquet splendide, où l'on a porté des ... l'honneur de L'EMPEREUR, de son Auguste Épouse ... Roi de Rome. Chaque toast était annoncé par une ... d'artillerie. Le bal s'est prolongé jusqu'au lendemain ...

(*Gazette de France.*)

SCIENCES. — AGRICULTURE.

...STRUCTIONS sur la manière de cultiver la betterave, par M. Tessier, de l'institut, inspecteur-général des bergeries impériales et membre de la société d'agriculture de la Seine; — et sur les procédés à suivre pour l'extraction du sucre contenu dans cette racine, par M. Deyeux, *de l'institut, et premier-pharmacien de S. M.* L'EMPEREUR ET ROI.

(Publiées par ordre de S. Exc. Mgr. *de Montalivet*, comte de l'empire, ministre de l'intérieur.)

... bien long-tems sans doute la betterave est connue ... On l'a cultivée d'abord uniquement dans les ... et par conséquent en petite quantité. Elle entrait, ... elle entre encore aujourd'hui, pour quelque chose ... composition des salades et d'autres mets. On s'avisa ... ensuite d'en étendre l'usage à la nourriture des bes... ce qui a engagé à la multiplier en grand et dans les ... C'est en Allemagne, en Belgique et dans les départe... réunis de la rive gauche du Rhin, que j'en ai vu da...

COURRIER VAN AMSTERDAM.

N°. 102.

DONDERDAG, den 11 *April* 1811.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

AMSTERDAM, *den* 10 *April.*

OP gister heeft de hooggeleerde heer *P. J. van Maanen*, den post van professor chirurgie aan het athenæum illustre dezer stad aanvaard, met eene plegtige redevoering: *de audentia chirurgica vere nobili, maxime salutifera;* dat is: *over de waarlijk edele en zeer heilzame heelkundige stoutmoedigheid.*

GENERALE DIRECTIE DER POLITIE IN HOLLAND.

Het publiek wordt verwittigd, dat, te rekenen van den 15den dezer maand, de personen, die, ter generale directie van politie, paspoorten willen bekomen, er een certificaat van borgstelling, geviseerd door den commissaris van politie van het arrondissement waarin zij wonen, zullen moeten overleveren.

Van bovengemeld tijdstip af aan, zullen ook nog bij dezelfde ambtenaren, de logements-lijsten en de declaratien van particulieren, welke eenige individus huisvesten, vreemd aan de stad Amsterdam, moeten ingeleverd worden; en wel, des morgens vóór negen uren, ten einde door hunlieden naar het bureau der generale directie verzonden te worden.

De woonplaatsen van heeren commissarissen van politie zijn op de volgende tabel aangewezen.

NAMEN DER COMMISSARISSEN VAN POLITIE.	ARRONDISSEMENT.	WOONPLAATSEN.
De HH. *Turr,*	N°. 1,	Kattenburg, bij de Kattenburgerbrug en Grootestraat, n°. 3.
Staadt,	2,	Plantage.
Willemenet,	3,	Amstel, bij de Amstelstraat, n°. 79.
Chandon,	4,	Prinsegracht, bij den Amstel, n°. 893.
Van de Weyer,	5,	Blomgracht, n°. 15.
Fougère,	6,	Haarlemmerdijk, bij de Eenhoornsluis, n°. 102.
De Jongh,	7,	Rapenburgerstraat.
Veil,	8,	Heiligenweg, bij de Kalverstraat, n°. 45.
Marinus,	9,	Huidestraat.
Holtrop,	10,	Kloveniersburgwal, n°. 22.
d'Armandville,	11,	St. - Anthonies - Breestraat, n°. 86.
Coffyn,	12,	Haringpakkerij, n°. 26.

Amsterdam, den 10den april 1811.

PARIJS, *den* 6 *April.*

Den 30sten II. hebben de officieren van de keizerlijke garde, Franschen en Hollanders, te Versailles gestationneerd, in eene der vleugels van het keizerlijk paleis, ter gelegenheid van de geboorte des Konings van Rome, een fraai bal gegeven. Het bal werd afgebroken door een prachtig festijn, alwaar men toasten ter eere van den KEIZER, van zijne Doorluchtige Gemalin en van den Koning van Rome heeft ingesteld. Ieder toast werd door eene afbranding van het geschut aangekondigd. Het bal heeft voortgeduurd tot des anderendaags ten 9 uren.

(*Gazette de France.*)

WETENSCHAPPEN. — LANDBOUW.

ONDERRIGTINGEN, over de wijze, om den beetwortel aan te kweeken, door den heer Tessier, lid van het institut, inspecteur-generaal der keizerlijke schaaps-kooijen, en lid van de maatschappij van landbouw der Seine, mitsgaders over de wijze, die men moet in het werk stellen, ten einde de zich in dien wortel bevindende suiker daaruit te trekken, door den heer Deyeux, *lid van het institut, eerste-apotheker van Z. M.* DEN KEIZER EN KONING.

(Publiek gemaakt op last van Z. E. den rijksgraaf *de Montalivet*, minister van binnenlandsche zaken.)

Buiten twijfel is de beetwortel sints langen tijd in Frankrijk bekend. Men heeft dezelve in het eerst alleenlijk in de tuinen en bij gevolg in eene geringe hoeveelheid aangekweekt. Men gebruikt denzelven, zoo als hij nog heden gebruikt wordt, in de toebereiding van salade en andere spijzen. Men heeft vervolgens begrepen, het gebruik daarvan tot voedsel voor de beesten uit te strekken; hetgeen den landbouwer genoopt heeft, dien in het groot en op het veld aan te kweeken. In Duitschland, België en in de vereenigde departementen aan den linker Rijn-oever, heb ik denzelven overvloediger aangetroffen.

En 1791 j'ai donné, dans *l'Encyclopédie méthodique*, des détails sur la culture de la betterave et sur son emploi. Depuis cette époque, la commission exécutive d'agriculture, dont j'étais membre, a publié et répandu une instruction relative à cet objet. Il a été question plusieurs fois de la betterave dans les *Annales de l'agriculture française* (voyez les vol. II, III et IV, an VI, et tome XXII, an XIII).

D'après les données que je me suis procurées et ce que des expériences personnelles m'ont appris, je vais faire connaître les moyens de bien cultiver cette plante et d'en conserver les racines. Elle devient dans ce moment d'un tout autre intérêt qu'autrefois, puisqu'indépendamment de son utilité pour servir à la nourriture des hommes et des bestiaux, elle peut fournir une denrée que les circonstances rendent excessivement rare et chère, je veux dire, du sucre.

Il y a plusieurs variétés de betterave; elles se distinguent par la couleur de la peau et de la chair des racines. On en voit qui sont d'un rouge foncé, et dont on a abusé pour colorer des vins; on en voit de blanches et de jaunes avec ou sans cercles rouges concentriques; elles acquièrent quelquefois une telle grosseur qu'elles pèsent jusqu'à vingt-cinq livres. On les trouve plus ou moins sucrées, plus ou moins agréables au goût, ce qui dépend vraisemblablement du sol, de la culture, etc. La variété qu'on a regardée jusqu'ici comme la plus abondante en sucre cristallisable est celle dont la peau est d'un beau rouge et la chair blanche, ayant quelquefois des cercles rougeâtres intérieurement. Il n'est cependant pas encore bien certain que ce soit la plus avantageuse; on verra plus loin la manière de s'en assurer; toutes se cultivant de la même manière et exigeant les mêmes soins, ce qui est applicable à l'une l'est aux autres.

Comme plante à racine pivotante, la betterave a besoin d'une terre profonde; car bien que la variété dont il s'agit tende à s'élever, elle a une telle longueur qu'une partie considérable s'enfonce beaucoup. Ou le sol qu'on lui destine est naturellement meuble, ou il est compacte: dans le premier cas il lui faut peu de labours, et dans le second il convient, afin de le bien diviser, d'en donner trois ou quatre, outre les hersages, et d'y jeter des marnes calcaires ou des décombres de bâtimens, pour aider l'effet des labours; plus on y mettra d'engrais, plus les racines seront belles. Un sable gras paraîtrait préférable à tout s'il était frais, car cette plante a besoin d'humidité.

La graine de betterave se sème ou en pépinière, pour être repiquée ensuite, ou en place pour y rester.

On la sème en pépinière ou sur couche, ou bien en pleine terre; le semis sur couche hâte la jouissance, parce qu'on peut transplanter la betterave de bonne heure, au lieu qu'en pleine terre la végétation est plus tardive, et les plants pour être repiqués attendent souvent long-tems.

L'époque de la semaison ne peut être la même par-tout; ce que la betterave a à craindre, ce sont les gelées tardives: il faut que la terre soit dans un état de tiédeur qui favorise la germination des graines cequi a lieu plutôt dans le midi que dans le nord, plutôt dans les sols légers et secs que dans ceux qui sont forts et froids. Les mois de février, mars et avril conviennent pour les premiers, et avril et mai pour les autres. On a à craindre, si on précipite l'ensemencement, que la betterave ne monte en graine, et si on le retarde trop, qu'il ne s'y forme pas de racines.

En supposant qu'elle ait été semée, soit sur couche, soit en pleine terre, on choisit pour la repiquer le lendemain d'un jour de pluie, ou l'approche de la pluie. Si le plant étant déja avancé, on n'espérait pas qu'il tombât de l'eau de quelque tems, on le retirerait de la pépinière après l'avoir mouillé, pour bien l'arracher sans rompre aucune racine; on le mettrait dans un trou ou dans un vase rempli de terre délayée dans du jus de fumier ou dans des excrémens liquides d'animaux, de manière que les radicules en fussent enduites, et on le repiquerait dans un champ qu'on arroserait ensuite; l'espace entre les plants devrait être de quinze pouces, ce qui emploierait trente-huit-mille-quatre-cents plants pour un arpent de cent perches, à vingt-deux pieds pour perche; ils ne tardent pas à reprendre.

On sème aussi la betterave en pleine terre et de trois manières. La première est par rayons ou rangées qui se font à la binette ou à la charrue. Les graines se mettent de distance en distance dans les rigoles ou dans les raies, tellement écartées qu'on puisse marcher entre elles. Dans les pays d'irrigation les pieds de betterave se posent sur le bord des planches que l'eau cotoie. Si les graines avaient été semées trop près les unes des autres, on ôterait une partie des pousses.

La seconde manière de semer la graine est à la volée. Dans cette méthode, dès que les plants ont quelques pouces, il faut les éclaircir et enlever le superflu des places où il y en a trop, pour regarnir celles qui n'en ont pas assez. Ces regarnis se font, comme les repiquages, au plantoir.

La troisième est plutôt une plantation qu'un semis. Elle consiste à placer les graines deux à deux dans des trous faits avec les doigts sur une terre préparée. A la levée on retranche celui qui est le moins fort, ainsi qu'il se pratique à l'égard du maïs ou blé de Turquie.

In 1791 gaf ik, in *de Encyclopedie méthodique*, eenige be- ten wegens de aankweeking van den beetwortel en wegens zelfs gebruik. Sints dat tijdstip heeft de uitvoerende c- missie van landbouw, waarvan ik lid was, eene handleiding dit onderwerp publiek gemaakt en verspreid. Er is dikwijls den beetwortel gesproken geworden in de *Annales de l'a- culture française.* (Zie deel II, III en IV, 6e jaar, en XXII, 13e jaar.)

Volgens de opgaven, die ik mij heb weten te bezorgen en gens het geen persoonlijke proefnemingen mij hebben geleerd, ik de middelen doen kennen, om die plant wel aan te kweek- er de wortels van te bewaren. In dit oogenblik wordt de- vrij belangrijker, dan weleer, dewijl, behalve deszelfs nut voedsel voor menschen en vee, zij eene waar kan opleveren, de omstandigheden bijzonder zeldzaam en duur maken, ik doel de suiker.

Er zijn verschillende soorten van beetwortelen; dezelve den onderscheiden door de kleur van de huid en het vl- der wortelen. Men vindt er, die donker rood zijn, en wa- men misbruik gemaakt heeft, om wijnen te verwen; men er witten en geelen, met of zonder digt bij elkander zijnde r- kringen; zij verkrijgen soms zulk eene grootte, dat zij zelfs vijf-en-twintig ponden wegen. Men treft dezelve meer of min- kerachtig aan, en meer of min aangenaam van smaak, he- waarschijnlijk afhangt van den grond, de kweeking, enz. soort, die men tot dus ver, als de meeste tot kristalisering schikt suikeropleverende, heeft aangemerkt, is die, waarvan de schoon rood, en die blank van vleesch is, hebbende soms van nen roodachtige kringen. Het is nogtans niet zeker, dat deze voordeeligste is; men zal hierna de wijze zien, om zich daar te verzekeren; terwijl allen op dezelfde wijze worden gekwe- en dezelfde zorgen vereischen, is hetgeen op de eene toepasse- is, zulks ook op de andere.

Als peenwortelachtige plant heeft de beetwortel eenen die grondnoodig; want, hoewel de verschillende soort, van w- hier gesproken wordt, tracht opwaarts te komen, heeft deze echter zoodanige lengte, dat een aanmerkelijk gedeelte diep dringt. Of de grond, daarvoor bestemd, is los, of dezelve is in de eerste plaats vereischt dezelve weinig omploegens; het tweede geval, moet men zulks, ten einde de grond wel te deelen, drie of viermaal doen, behalve het eggen, en da- kalkschilfers of puin werpen, om de uitwerking van het plo- te bevorderen; hoe meer mest men daarop brengt, hoe scho- de wortelen zijn zullen. Een vettig zand zou boven alle- voorkeur schijnen te verdienen, indien hetzelve vochtig. want deze plant heeft veel vocht noodig.

Het zaad van den beetwortel wordt gezaaid of op rabatten, naderhand verpoot te worden, of in den grond zelven, om te blijven staan.

Men zaait hetzelve op rabatten of op beddingen, of wel in den open grond; het zaaijen op beddingen vervroegt den groei, de- wijl men den beetwortel vroegtijdig kan verplanten, in plaats dat zulks, in den open grond geschiedende, den groei langzamer doet zijn, en de planten veel tijd doet noodig hebben, eer dezelve verpoot kunnen worden.

De zaaitijd kan niet overal dezelfde zijn; hetgeen voor den beetwortel te vreezen staat, is de late vorst: de grond moet in eenen staat van warmte zijn, die de uitspruiting van het zaad bevordert, hetgeen veeleer in de zuidelijke landen, dan in de noordelijke geschiedt, en veeleer in ligte en drooge gronden dan in zware en koude. De maanden februarij, maart en april voe- gen voor de eersten, en april en mei voor de anderen. Wanneer men de zaaijing te vroegtijdig doet, heeft men te vreezen, dat de beetwortel in het zaad schiet, en indien men dezelve te veel ver- traagt, dat er zich geene wortels zetten.

Onderstellende, dat dezelve gezaaid geworden is, het zij op beddingen, het zij in den open grond, dan kiest men tot de ver- poting een' dag na het vallen van regen, of de aannadering van regen. Zoo de plant, reeds gevorderd zijnde, men niet verwachtte, dat er binnen eenigen tijd regen vallen zou, dan hale men die uit de bedding, na dezelve te hebben nat gemaakt, om haar wel uit te rukken, zonder eenigen wortel te breken; men zette dezel- ve vervolgens in een gat, of in een bak, gevuld met aarde, die met mest-vocht of met vloeibare beesten-mest verdund is, zoo- ge, dat de wortel-schieutjens daarmede doortrokken worden; men herpote dezelve op een land, hetwelk men daarna besproei- jen moet; de afstand tusschen de planten moet zijn vijftien duim- men, hetgeen acht-en-dertig-duizend-vier-honderd planten voor een morgen (*arpent*) lands, van honderd roeden (*perches*), tegen twee-en-twintig voet de roede, uitmaakt; en weldra vatten zij weder. Men zaait ook den beetwortel in den open grond, en op drieërlei wijzen. De eerste geschiedt in vorens of regels, welke gemaakt worden door middel van de spa of met den ploeg. De zaadkorrels worden van afstand tot afstand in de greppels of regels geplaatst, zoodanig van elkander afgezonderd, datmen er tusschen gaan kan. In besproeid wordende landen worden de stoelen der beetwortelen geplaatst aan den kant der schoeijingen, welke zich langs het water bevinden. Zoo het zaad te digt op elkander gestrooid mogt zijn, moet men een gedeelte der spruiten uitroeijen.

De tweede wijze, om het zaad te zaaijen, is bij strooijing. Hierbij moet men in acht nemen, dat zoodra de planten eenige duimen zijn opgeschoten, men dezelve moet dunnen, en de overtollige weg moet nemen, daar er te veel staan, om de kale plekken daarmede te voorzien. Dit verplanten geschiedt, even als bij het verpoten, met het pootijzer.

De derde is veeleer eene planting, dan eene zaaijing. Dezelve geschiedt, door de zaadkorrels, twee bij twee, in gaten te leggen, die men met de vingers in eenen bereiden grond gemaakt heeft. Bij het opslaan neemt men de zwaksten weg, gelijk zulks wordt gedaan met de maïs of het turksch koorn.

semis par rayons ou rangées se recouvrent au râteau; semis à la charrue se recouvrent par cet instrument qui verse la terre d'une raie sur l'autre.

Ayant point semé la betterave suivant la troisième mé... je n'ai pu la comparer aux deux autres. Elles ont leurs avantages et leurs inconvéniens. Des expérien... itérés m'ont appris que les semis par rayons ou à la ne donnent pas d'aussi belles racines que les plants en pépinière et repiqués.

... qu'il en soit, les champs de betteraves doivent être ... et sarclés plusieurs fois pour tenir la terre meuble et ... les plantes nuisibles. Si on négligeait ces façons, ... aurait que le faibles ratios.

... graine de betterave est légère. On en a assez de trois ... pour ensemencer à la volée un arpent de neuf-cents ... carrées, et de deux livres si c'est par rayons; on en ... moins encore lorsqu'on plante par deux grains, com... dans la troisième méthode adoptée pour le froment dans ... ques parties de l'Angleterre.

... tendance de la betterave à s'élever au-dessus du sol, ... out de la variété qu'on a crue la plus sucrée, exclut ... ttage ou le rapprochement de la terre près des pieds; ... ontraire, il est utile de les en dégager; c'est pour cela ... beaucoup de cultivateurs allemands plantent des choux ... les betteraves. Dans les binages, ils jètent aux pieds ... choux ce qu'ils ôtent aux betteraves, ayant toutefois l'at... tion de ne les pas blesser avec l'instrument dont ils se ... ent.

... eux parties de la betterave sont employées, les feuilles ... les racines. Lorsqu'on les cultive dans l'intention de don... les feuilles au bétail, on commence à les enlever aussitôt ... lles ont environ un pied de longueur, et on fait cette ... illette pendant la belle saison, trois et quatre fois même. ... ne les coupe point horizontalement, parce qu'elles repous... ... ent mal et faiblement; mais on les détache à la main par ... pédicules, en les abaissant de dedans en dehors; on laisse ... ours subsister celles du cœur. Les uns les donnent en... ... à leurs bestiaux, particulièrement aux vaches, ou seu... ... ou mêlées à de la paille; d'autres les donnent hachées: ... soin qu'elles ne soient pas mouillées, et de les détacher ... un tems sec et quand la rosée est passée.

... our fouiller les racines, il ne faut pas attendre les gelées; ... est-ce au plus tard à la fin d'octobre que la récolte s'en ... La fourche est l'instrument le plus propre à cette opé... ... il ne mutile point les racines; plus elles sont entières, ... elles se gardent. On choisit un beau jour, afin que la ... qui y reste, soit moins adhérente, et qu'elles se sèchent ... avant d'être rentrées. Si le tems n'est pas favorable, on ... la dessiccation ou plutôt le ressuiement, en les plaçant ... des hangars ou dans des chambres dont les fenêtres soient ... ertes. Les feuilles doivent être coupées horizontalement ... plus près possible des racines, excepté dans celles qui sont ... nées à être des portes-graines, pour une raison que je ... plus loin.

... a proposé de placer les betteraves dans des caves et de ... ensabler pour les conserver. Cette méthode serait bon... ... parce qu'elle donnerait un moyen de les empêcher de ... rir; mais il est rare qu'on ait assez de caves pour con... ... la récolte d'une culture en grand. Pour remédier à l'in... ... ance d'un local de ce genre, on peut mettre les racines ... des fosses pratiquées en terrein sec. On leur donne ... dimensions proportionnées à ce qu'on a de racines, on les ... dispose par lits, alternativement avec du sable ou de la ... ou de la paille sèche, jusqu'à douze ou quinze pouces ... niveau du sol. La terre de la fouille sert à remplir et ... former une élévation en talus, ou en do-d'âne, qu'on com... ... en la battant au point de la plomber. Il est plus ... ntageux de former plusieurs petites fosses que d'en avoir ... ques grandes, parce que lorsqu'on en a ouvert une pour ... endre des racines, les autres pendant ce tems sont à ... de la gelée et de l'eau: ces serres souterraines sont en ... dans les pays où l'on a beaucoup de navets, de carot... ... de panais, de pommes de terre et de choux à réserver ... l'hiver.

... racines de betterave, pour être données aux bestiaux, ... lavées et coupées en morceaux. Les vaches et les mou... ... s'en accommodent bien. La saveur sucrée de cette plan... ... leur rend agréable au goût.

Une fois qu'on a récolté des betteraves, on peut se procu... soi-même sa graine pour les années suivantes. Pour ce... ... on met à part les racines qui paraissent les plus ron... ... les plus lisses et les mieux constituées. On en ôte les ... grandes feuilles à la main; en conservant les petites du ... sans lesquelles la pousse ne se ferait pas. Au prin... ... ces racines sont replacées dans une terre substantielle, ... trois pieds les unes des autres; on en attache les montans ... des tuteurs pour les garantir des vents en faire mûrir ... graine; quand elle jaunit, on la porte avec la tige dans ... grenier ou sous un hangar, jusqu'à ce qu'elle soit sèche; ... on la conserve à l'abri de l'humidité. La graine de ... terave lève au bout de trois ans.

Sous le rapport de la nourriture des animaux, on a exa... ... le mérite de la betterave. Sans doute elle est bonne, ... est comode d'en avoir à portée de la ferme, sa culture ... facile; mais l'enthousiasme ne sait pas s'arrêter; on est ... jusqu'à la qualifier de racine *de disette*, comme si d'au... ... végétaux ne pouvaient pas également servir dans les an... ... où les grands fourrages manquent. Je n'adopte pas plus

Het zaaisel in greppels of op regels wordt gedekt met de hark, en het zaaisel met den ploeg, wordt door dit werktuig zelf gedekt, werpende dit de aarde van de eene vore op de andere.

Den beetwortel niet op de derde wijze gezaaid hebbende; heb ik die niet met de twee andere kunnen vergelijken. Alle hebben zij hun voor- en nadeel. Herhaalde proefnemingen hebben mij geleerd, dat de zaaijing in greppels of bij strooijing niet zulke schoone wortelen geeft, als de op rabatten geteelde en verpote planten.

Wat hier van zij, de beetwortel-landen moeten dikwijls gespit en geschoffeld worden, om de aarde los te houden en het onkruid te vernielen. Indien men dit naliet, zou men slechts geringe wortelen bekomen.

Het zaad van den beetwortel is ligt. Aan drie pond heeft men genoeg, om, bij strooijing, een morgen van negen-honderd vierkante toises (*omtrent 250 zulke roeden*) mede te bezaaijen; en aan twee pond, indien zulks in greppels geschiedt; nog minder heeft men daarvan noodig, wanneer men bij twee korrels zaait, zoo als, bij de derde wijze, voor het koorn, in eenige gedeelten van Engeland in gebruik is.

De geneigdheid der beetwortelen, om zich boven den grond te verheffen, vooral van die soort, welke men gedacht heeft, de meeste suiker te bevatten, maakt het ophoogen of het bijbrengen van aarde aan den voet van de plant overbodig; ja zelfs is het nuttig, dezelve van aarde te ontdoen; daarom planten verscheiden duitsche landbouwers kool tusschen de beetwortelen. Bij het omspitten werpen zij bij de kool hetgeen zij den beetwortelen ontnomen, gebruikende in alle gevallen de voorzigtigheid, om dezelve met het werktuig, waarvan zij zich bedienen, niet te kwetsen.

Men gebruikt twee gedeelten van den beetwortel, de bladen en de wortels. Wanneer men denzelven aankweekt, met inzigt, de bladen aan het vee te geven, dan begint men met die af te plukken, zoodra zij bijna een voet lang zijn, en deze pluk kan, gedurende het zomersaizoen, tot drie en vier malen toe geschieden. Men snijdt dezelve niet regt af, om dat ze alsdan slecht en in klein getal weder zouden opschieten; maar men plukt ze met de hand bij de stelen af, door ze van binnen naar buiten te brengen; de bladen in het hart laat men altoos blijven. Sommigen geven die bladen geheel aan het vee, bijzonder aan de koeijen, of enkel of met stroo gemengd; anderen geven dezelve gekapt; men moet zorg dragen, dat dezelve niet nat zijn, en ze bij droog weer te plukken, en wanneer de dauw opgetrokken is.

Om de wortels te delven, behoort men de vorst niet af te wachten; ook moet de inzameling er van op zijn langst in het laatst van october geschied zijn. De vork is het geschiktst werktuig te dien einde; dezelve beschadigt de wortels niet; hoe minder zij beschadigd zijn, des te beter kan men ze bewaren. Men zoekt eenen fraaijen dag weder daar toe uit, ten einde de aarde, die er aan blijft, minder klevende zij, en dat zij wel droogen, alvorens opgelegd te worden. Indien het weer niet gunstig mogt zijn, bevorderd men het droogen of liever het afvallen der natte aarde, door dezelve onder afdakken of in kamers te plaatsen, waar van de vensters open zijn. De bladen moeten horizontaal, en zoo digt mogelijk bij den wortel afgesneden worden, behalve aan die wortelen, die tot zaadwinnen bestemd zijn, om eene reden, die ik hier onder zal melden.

Men heeft voorgesteld, de beetwortelen in kelders te leggen en met zand te bedekken, om dezelve te bewaren. Deze wijze zou goed zijn, dewijl dezelve hierdoor niet zouden kunnen verrotten; doch het is zeldzaam, dat men kelders genoeg heeft, om de geheele inzameling van eene aankweeking in het groot te kunnen bevatten. Om in de ongenoegzaamheid van een lokaal van deze soort te voorzien, kan men de wortelen leggen in kuilen, die in droogen grond gemaakt zijn. Men maakt dezelve groot, naar mate dat men wortelen heeft; men schikt deze in beurtelingsche lagen met zand, of met aarde, of met droog stroo, tot op twaalf of vijftien duimen van den gelijken grond. De uitgegraven aarde dient, om boven op dezelve te werpen en daarvan eene schuins afloopende of eene half ronde hoogte te maken; die men zamendrukt en klopt, zoo lang, dat dezelve een vast ligchaam uitmaakt. Het is voordeeliger, verscheiden kleine kuilen te maken, dan slechts eenige groote te hebben, dewijl, wanneer men er eenen heeft opengemaakt, om wortelen daaruit te nemen, het overige bloot staat aan de vorst en aan den regen: deze onderaardsche bergplaatsen zijn in gebruik in die landen, waar men vele rapen, gele wortelen, pinsternakelen, aardappelen en kool voor den winter te bewaren heeft.

De beetwortelen, die tot beesten-voeder dienen, worden gewasschen en in stukken gesneden. De koeijen en de schapen eten dezelve met graagte. De suikerachtige smaak van deze plant doet hun dezelve aangenaam smaken.

Heeft men eenmaal de inzameling der beetwortelen gedaan, zoo kan men zich zelf het zaad voor volgende jaren verschaffen. Te dien einde, zondert men de rondste, gaafste en volkomenste wortelen af. Men ontdoet dezelve met de hand van de grootste bladeren; de kleinste van het hart behoudende, zonder welke de groei niet zou geschieden. In het voorjaar worden deze wortelen weder geplaatst in eenen voedzamen grond, drie voet van elkander; men maakt de stengels aan staken vast, om dezelve tegen den wind te beschutten, en het zaad rijp te doen worden; wanneer het geel wordt, brengt men hetzelve met de stengels op een zolder of onder een afdak, tot dat hetzelve droog is; als dan bewaart men het voor vochtigheid. Het zaad van den beetwortel komt na drie jaren op.

In het opzigt van het voedsel voor dieren, heeft men de verdienste van den beetwortel vergroot. Ongetwijfeld is dezelve goed; het is gemakkelijk er in de nabijheid van de hoeve te hebben; zijne aankweeking is gemakkelijk: doch de geestdrift vindt geene palen; men is zoo ver gegaan, er den naam van wortel *van gebrek* aan te geven, even als of andere gewassen niet insgelijks konden dienen, in jaren, wanneer het aan voornaam voeder ontbreekt. Ik keur evenmin de benaming goed van *land*

la dénomination de betterave *champêtre*, parce que toutes ses variétés peuvent croître en plein champ et dans les jardins; mais je préférerais le nom de *racine sur terre* que lui donnent les Allemands, car il est caractéristique, au moins pour plusieurs variétés.

Ce qui doit maintenant faire regarder la betterave comme une plante précieuse, c'est la certitude qu'on a de pouvoir en tirer du bon sucre, devenu par l'habitude une denrée presque de première nécessité; il est donc bien essentiel de chercher les moyens d'en rendre la culture la plus économique possible. Par cette considération, je conseille de la semer dans des raies faites à la charrue, de la sarcler avec la houe à cheval, ce qui sera facile, si on n'ensemence qu'une raie sur deux, et de récolter à la charrue, c'est-à-dire en passant cet instrument le long des raies ensemencées, de manière à les découvrir en partie: la fourche fera le reste. Dans ce cas, il faudra mettre à part les racines qui seraient entamées, ou les employer sur-le-champ.

(La suite ci-après.)

beetwortel, vermits alle deze soorten in den open grond en in tuinen kunnen groeijen; doch ik zou de voorkeur geven aan de naam van *wortel op de aarde*, welken de Duitschers er aan geven, dewijl dezelve, ten minsten voor verscheiden soorten, eigenaardig is.

Hetgeen thans den beetwortel als eene kostbare plant moet doen aanmerken, is de zekerheid, welke men heeft, er goede suiker uit te kunnen halen, als welke, door de gewoonte, een artikel is geworden van bijna de eerste behoefte; het is dus zeer wezenlijk, de middelen te zoeken, deszelfs aankweeking zoo onkostbaar mogelijk te maken. Op grond dezer bedenking raad ik aan, denzelven te zaaijen in voren, met den ploeg maakt, en dien te wieden, door middel van een' met het paard gebezigd wordende wied-tang, hetgeen gemakkelijk zijn zal, als men slechts van de twee regels éénen bezaait, en met den ploeg de inzameling te bewerken, dat is, dit werktuig langs de bezaaide regels doende gaan, invoege dezelve ten deele te ontblooten: het overige zal met de vork geschieden. In dit geval behoort men de reeds geraakte wortelen ter zijde te leggen, of dezelve op staanden voet te gebruiken.

(Het vervolg hierna.)

De staatsraad, ridder van het rijk, officier van het legioen van eer, intendant-generaal der financiën en van de keizerlijke schatkist in Holland, brengt, bij deze, ter kennisse van de daarbij belanghebbenden, dat, ter keizerlijke drukkerij, zijn verkrijgbaar gesteld de orders, waarnaar zich de geëmploijeerden op de eerste kantoren van aangeving der vereenigde regten, gelijk mede de ontvangers en verdere ambtenaren, van gemeide regten, zullen moeten gedragen, ten opzigte van den invoer en uitvoer der impost-subjecte spetien, met en benevens de memorie, dienende tot informatie der ambtenaren, der voorschreven belastingen, en verdere daarbij geconcerneerden, geformeerd ten gevolge der keizerlijke decreten van den 18den october 1810, 11 en 30 januarij 1811, en de wet op de buitenlandsche produkten van den 18den december 1805, en verdere financiële wetten.

Amsterdam, den 15den maart 1811. *De staatsraad intendant-generaal,* G O G E L.

P U B L I E K E   F O N D S E N.

Beurs te AMSTERDAM. — *Woensdag* 10 *april.*

HOLLAND:	5	pct. recepissen vrijw. negotiatie, 1797,	12 à $12\frac{1}{4}$	pct.
———	$5\frac{1}{2}$	— ——— ——— ———, 1804,		—
———	6	— obligat., negot. van 40 mill., 1807,	$25\frac{1}{2}$ à 26	—
———	6	— ——— ——— 20 mill., 1809,	$24\frac{1}{2}$ à 25	—
———	7	— geroilc., ——— 30 mill., 1808,		—
———	6	— dertig jarige renten, $178\frac{8}{9}$		
———	5	— twintig ——— ———, 1804, ...	$7\frac{1}{4}$ à $7\frac{3}{4}$	—
———	$2\frac{1}{2}$	— inschr. op het grootb. doorl. schuld,		—
———	$2\frac{1}{2}$	— certificaten van dito	10 à $10\frac{1}{4}$	—
———	3	— nationale schuldbrieven, ...	$7\frac{1}{2}$ à 8	—
———	3	— ——— losrenten	$7\frac{1}{2}$ à 8	—
———	$3\frac{1}{2}$	— ——— ——— $179\frac{8}{9}$, ...	$8\frac{1}{2}$ à $1\frac{3}{4}$	—
———	$3\frac{1}{2}$	— ——— ——— 1801, ...	$8\frac{1}{2}$ à $8\frac{3}{4}$	—
———	4	— ——— domeinen, ...		—
———	5	— ——— ——— 1802	12 à $12\frac{1}{4}$	—
———	4	— bataafsche rescr., losb. na den vrede,	10 à $10\frac{1}{2}$	—
AMERIKA:	$5\frac{1}{2}$	— bij *Hope en comp*, c. s.	93 à $93\frac{3}{4}$	—
SPANJE:	$5\frac{1}{2}$	— bij *Hope en comp.*, van 1807, ...	$14\frac{3}{4}$ à $15\frac{1}{4}$	—
OOSTENRIJK:	5	— op de weenerbank, bij *Goll en comp.*,	22 à 26	—
———	$4\frac{1}{2}$	— ——— ———,		—
———	4	— ——— ———,	20 à $20\frac{1}{2}$	—
———	5	— weener certificaten ———,	18 à $18\frac{1}{2}$	—
RUSLAND:.....	5	pct. bij *Hope en comp.*, ...	$56\frac{1}{2}$ à $57\frac{1}{4}$	—
PORTUGAL:..	5	— — *Hope en comp.*, ...	98 à $98\frac{3}{4}$	—
NAPELS:........	6	— — *Hope en comp.*	93 à 94	—
ZWEDEN:.......	5	— —*Hogguer en Hasselgreen*,	$34\frac{1}{4}$ à $35\frac{1}{8}$	—
SAXE:.............	5	— —*Braunsberg*, ...	$99\frac{1}{2}$ à $100\frac{1}{2}$	—
PRUISSEN:...	5	— —de *wed. Uberfeld en Serrurier*, ...	$58\frac{1}{4}$ à 59	—
FRANSCHE FONDSEN:	5	—		—
CERTIFICATEN:		van dito, 5 pct. bij *Ketwich en Voomberg*, enz.	$76\frac{3}{4}$ à $77\frac{1}{4}$	—

Beurs te PARYS. — *Den* 6*den april.*

5 pCts. geconsol., interest doende met 22 maart 1811, 78 fr. 40 c.;
——— interest doende met 22 september 1811, 0 fr. 0 c.;
Aktien van de bank, interest doende met 1 januarij, 1230 fr. 0 c.

A D V E R T E N T I E N.

*** De commissie van onderwijs voor het departement van den Opper-IJssel zal hare gewone voorjaars-vergadering houden binnen Arnhem, den 1sten van bloeimaand 1811 en volgende dagen; omtrent het lokaal, in hetwelk zij vergaderen zal, kunnen de belanghebbenden, op den genoemden dag, onderrigt bekomen ten huize van

Arnhem, den 1sten april 1811. H. H. DONKER CURTIUS, *secretaris der commissie.*

*** Baljuw benevens het gemeente-bestuur van Dantumadeel convoceren, bij deze, de floreenpligtige ingezetenen van Birdaard, om, op zaturdag den 20sten april 1811, des voormiddags ten 11 uren, te compareren in de kerk aldaar, tot het openen en sluiten der kerke-rekening, en het stemmen van een' nieuwen kerkvoogd, als mede, om als dan bij meerderheid van stemmen over de achterlijke staat der kerkvoogdije te concluderen.

Op last van voorn. bestuur,
B. M. SCHIK, *secretaris.*

*** Baljuw benevens het gemeente-bestuur van Collummerland convoceren, mits deze, de floreenpligtigen van den gereformeerden godsdienst van den dorpe Oudewoude, op zaturdag den 13den april 1811, ten elf uren, in de kerk aldaar, ten einde, ingevolge reglement, te stemmen een kerkvoogd aldaar, in plaats van wijlen *E. Siegers.*

Collum, den 3den april 1811. *Ter ordonnantie van baljuw en gemeente-bestuur voornoemd.*
L. FABER, *gezw. klerk.*

*** Krachtens eene autorisatie van den heer directeur der keizerlijke douanen, in dato den 21sten maart 1811, zal de ontvanger principaal der keizerlijke douanes, te Amsterdam, op vrijdag den 12den april 1811, 's voormiddags ten 11 uren, aan het bureau der keizerlijke douanes, in het voormalig hôtel der marine, overgaan tot de finale verkoop aan de meestbiedende van de volgende houtwaren, als:

136 houte balken,
326 boeken houten,
174 eike peipe-duigen,
504 dito ton-duigen,
60 dito boomstukken.

De voornoemde goederen zijn liggende, en zullen twee dagen vóór en den verkoopdag zelve kunnen worden bezigtigd, als: de balken in de ... pesburgergracht, bij de goude bal, en het overige op het Prinsen-Eiland, het pakhuis de prophaet Elias.

Iemand nader onder onderrigting begeerende, adressere zich aan het ... van voornoemden ontvanger.

*** De vendomeester bij de voormalige middelen te water, in het departement Oost-Vriesland, geautoriseerd zijnde ter uitbetaling der navolgende prijsgelden, als: aan den generaal-majoor *Visier*, ƒ 12,95:2:0; de luitenants *Abresch* en *Schoneveld*, elk ƒ 2733:7:0; den 1sten luitenant de la *Fargue*, 1766:18:0; den sergeant-majoor *A. Peeters*, ƒ 574:18:0; de sergeants *H. Pothumus*, *C. van Dinsel*, *J. Kohlus*, *J. Köler*, elk ƒ 46...; de korporaals *L. Schel*, *C. Just*, *G. Bergervoord*, *J. Ochse*, *G. Gr...man*, elk ƒ 249:8:0; den pijper *J. A. Peeters*, ƒ 201:6:0; den tamboer *H. Barends*, ƒ 201:6:0; de soldaten *J. Henneman*, *J. W. Vorst*, *G. V...steniegt*, *A. Schultz*, *C. Hoppe*, *J. Hetzener*, *J. Bagman*, ...*man*, *D. Lemke*, *P. Goedhuis*, *H. Hoffman*, *J. van der Steen*, *van Dijk*, *J. Buffkens*, *F. Baartman*, *C. Boterwijk*, *J. Eijgenhuis*, *J. C. Huneltz*, *J. U. Replie*, *J. Mulder*, *W. Harkema*, *P. Westra*, *J. de Koch*, *J. de Kaal*, *G. Nitzki*, *F. Agaza*, *G. de Hoog*, *A. ...lofskie*, *C. Haupt*, *G. Eijfler*, *G. Kronitzkie*, *P. Avers*, *A. de Haas*, *J. Suivet*, *J. D. Wommelsdorf*, *G. Mitzkie*, *J. de Ruijter*, *M. Olierok*, *C. Pleesman*, *L. Wielle*, *G. Bijnveld*, *P. Lamie*, elk de somma van ƒ 178:2:8; de sergeants *L. Knoot* en *M. Hertzbach*, elk ƒ ...; den corporaal *H. Meij*, ƒ 312:9:1$\frac{5}{11}$; de grenadiers *B. van Dijk* en ...*schoten*, elk ƒ 245:10:0; brengt zulks ter kennis der daarbij belanghebbenden.

A. A. DE ROUT, *vendumeester.*

*** Op zaturdag den 27sten april 1811, des morgens ten elf uren precies, zal, ten raadhuize van Oostzaandam, voor den tijd van drie jaren, in een perceel, publiek worden verpacht, den dijk en landen van het dominiale eiland den Horn, gelegen in het IJ, onder den banne Westzanen, groot ruim 88 morgen.

*** De ondergeteekende, aangesteld tot gequalificeerd collecteur der keizerlijke hollandsche loterij, te Amsterdam, adverteert, dat hij de collecte der 109de loterij, geopend ten kantore van den gewezen collecteur *Anthonij Buijn*, hebbende overgenomen, van heden af voortgaat met het debiteren uit dezelve collecte, en dat zoo wel heele als gedeelten van loten, het zij in koop of in huur, het zij voor alle de klassen, of voor de eerste, die op dingsdag den 16den april 1811 begint te trekken, tegens prijs-courant, bij hem te bekomen zijn. Alsmede, dat de nieten der 108ste loterij, ten laste der collecte van voorgemelden *Anthonij Buijn* loopende, bij hem tegen loten van de eerste classe der 109de keizerlijke hollandsche loterij kunnen worden gewisseld.

Dienende wijders tot narigt aan de houders van gedeelten van loten in voormelde 109de loterij, door *Anthonij Buijn*, onder deszelfs signature uitgegeven, dat alle zoodanige van dezelve gedeelten als aan den ondergeteekende, bij de overneming der collecte zijn gebleken te zijn uitgegeven, worden zoodanig verantwoord, ten zijnen kantore, tegen andere gelijke gedeelten onder zijn eigen signature, kunnen worden verwisseld, en dat wel tegen ... ring van voorschreven gedeelten, en, voor zoo verre dezelve op ... verkocht en nog onvoldaan zijn, daarenboven tegen uitwisseling ... versalen en overteekening van de schuldbekentenis deswegens; zonder ... echter de ondergeteekende verstaan wil worden, voor eenige ... abuizen, die er tegen alle verwachting bij en met de uitgifte daarvan mogten hebben plaats gehad, te reponderen of in te staan.

Amsterdam, den 5den april 1811.

T. A. ENGELBERT VAN BEVERVOORDEN.

NB. Het kantoor wordt gehouden van nu tot den 6den mei, op N. Z. Voorburgwal, n°. 138, en vervolgens in de Warmoesstraat n°. 194.

---

* *THÉATRE FRANÇAIS SUR L'ERWTEMARKT.*

Aujourd'hui, le 11 avril 1811.

La seconde représentation des SIX PANTOUFFLES OU LE RENDEZVOUS DES CENDRILLONS, vaudeville en un acte; suivi du BARON DE CRAC, comédie en un acte en vers; le spectacle commencera par ALEXIS OU L'ERREUR D'UN BON PÈRE, opéra en un acte, musique de Dalayrac.

DEUTSCHES THEATER IN DER AMSTELSTASSE.

Heute Donnerstag, den 11 aprill 1811.

Wird von der gesellschaft INDUSTRIE ET RECRÉATION *aufgeführt, DIE BEIDEN ANTONE, erster theil, original komische oper in 2 aufzügen, die musik ist von* Schack; *hierauf folgt zum zweitenmahle: DAS MISSVERSTäNDNISS ODER DIE BEIDEN ANTONE, zweiter theil, ein musikalisches quodlibet in 2 aufzügen von* J. H. Dessaur.

AAN HET BUREAU VAN DEN COURIER, te *Amsterdam.*